

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық Университетінің
«6D011200-Химия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD)
дәрежесін алу үшін орындалған Ильясова Гульжахан Уалибековнаның
«Химиядан оқулықтар мен оқу құралдарын құрастырудың дидактикалық
негіздері» атты ғылыми диссертациясына Отандық ғылыми кеңесшісі –
педагогика ғылымдарының докторы, профессор
Шоқыбаев Жеңіс Әкімжанұлының

ПІКІРІ

Г.У.Ильясованың ғылыми жұмысы бүгінгі күннің өзектілігіне айналған қоғам талаптарына сәйкес алынған мағыналы, оқушыларды пәндік даярлауда олардың бойында білім-білік, іскерліктер мен дағдыларды қалыптастыруға бағытталған тақырып. Аталған жұмыс Қазақстан Республикасындағы білім беруді дамытуға арналған мемлекеттік бағдарламаға және білім беру стандарттарына сәйкестендіріліп орындалған. Ізденуші Г.У.Ильясова, зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми, педагогикалық, психологиялық, әдістемелік еңбектерге шолу жасай отырып, оқулық құрудың педагогикалық-психологиялық негіздерін саралаған. Сонымен қатар, оқулықтар мен оқу құралдары теориясының дамуының негізгі бағыттарын қарастырған. Бұл саралау арқылы оқулық құру мәселесінің өте алыстан келе жатқан ерекше тарихы бар екендігі, қай заманда да алдыңғы қатарлы ойшылдардың жас ұрпаққа білім берудегі оқулықтың алатын орынын ерекше бағалап, оны құрудың жолдары мен әдістеріне тоқталғандығы белгілі болды. Бірақ, әр заманның және қоғамның өзгеруіне қарай, оқулықтар мен оған қосымша оқу құралдарының мазмұны мен құрылымына қойылып отырған талаптардың өзгергендігін көрсетеді.

Оқулықтар мазмұны мен құрылымына және оған қоятын дидактикалық талаптар білім реформасына дейін негізінен оның ғылымилылығы, бірізділігі, жүйелілігі, көрнекілігі, жергілікті материалдармен байланысы т.б. бұрынан белгілі принциптер орын алған болатын. Ал, қазіргі таңда қоғамның сұранысы бойынша берілетін білімді ізгілендіру, тұлғаға бағдарлау, шығармашылыққа баулу, кіріктіре отырып білім беру т.б. жаңа талаптар қойылып отыр. Осыған орай, оқулық пен оқу құралдарының дидактикалық функциялары да біраз өзгеріске ұшырауда. Оларға қойылатын талаптар мен оқулық құрылымын қарастыру арқылы оқулық пен оқу құралдарының дидактикалық функцияларын айқындау жолында оның көп құрамдылығын, әр құрамның атқаратын қызметінің түрлерін қарастырып, оқулықтың дидактикалық функциялары туралы ғалымдардың пікірлерін саралай отырып, өз пәніне тән және лайықты дидактикалық функцияларды анықтаған. Осы саралаған функциялардың құрамына оқулық мазмұны мен құрылымын оқу құралымен сабақтастыра оқыту мәселесін қарастырған.

Жоғарыдағы айтылған және зерттелген теориялық негізге сүйене отырып, бейорганикалық химия оқулықтарына қойылатын дидактикалық талаптарға, оқулықтың мазмұндық және құрылымдық жүйесіне талдау

жасалған. Оқулық білімдік, дамытушылық және тәрбиелік талаптарды қамтамасыз ету үшін оның мазмұнына және құрылымына байланысты мәселелер талдап, оқулықтарының атқаратын функцияларына баса көңіл бөлінді.

Диссертациялық жұмыстың 2-тарауында орта мектептің бейорганикалық химия оқулықтары мен оқу құралдарының сабақтастығы арқылы білім алушылардың теориялық және практикалық дағдыларын қалыптастыру әдістемесін талдап, сол әдістер мен тәсілдердің оқулық пен оқу құралын байланыстыра отырып білім беруде қолдану мәселесіне тоқталған.

Оқушыларға жүйелі білім берудің барысында жаңа технологияларды қолдану мәселелері де талданған. Ұсынған технологиялар мен тиімді әдіс-тәсілдерді тәжірибелік –эксперимент кезінде қолданып, алға қойған болжамының дұрыстығын дәлелдеген.

Диссертацияда алынған нәтижелер нақты және шынайы, ғылымда белгілі әдіс – тәсілдерді педагогикалық экспериментте қолдану арқылы алынған. Ғылыми еңбек әдістемелік міндеттеріне сай орындалған.

Жалпы, қорыта айтқанда Ильясова Гульжахан Уалибековнаның диссертациялық жұмысының орындалу деңгейі, теориялық және практикалық маңыздылығы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы Бақылау комитеті белгілеген талаптарына сай келеді. Ізденуші Г.У.Ильясованың «6D011200-Химия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындаған «Химиядан оқулықтар мен оқу құралдарын құрастырудың дидактикалық негіздері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысын қорғауға жіберуге болады деп есептеймін.

Отандық ғылыми кеңесші,
Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университетінің профессоры,
педагогика ғылымдарының докторы

Ж.Ә.Шоқыбаев